

Til: Skov- og Naturstyrelsen (sns@sns.dk)

Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til udkast til Bekendtgørelse om Nationalpark Thy

En god bekendtgørelse for Nationalpark Thy er efter Danmarks Naturfredningsforenings mening afgørende for, om nationalparken på sigt bliver det løft for naturen, som loven om nationalparker lægger op til.

Det foreliggende udkast indeholder mange gode intentioner, og det medsendte informations- og debathæfte er informativt og velskrevet.

Generelle bemærkninger

Overordnet mener Danmarks Naturfredningsforening, at udkastet til bekendtgørelse om Nationalpark Thy indeholder et godt formålsafsnit, et svagere målsætningsafsnit og meget begrænsede planlægningsmæssige rammer til at udfylde formål og målsætning.

Der er - sagt med andre ord - for lidt i bekendtgørelsen, der kan bruges som løftestang for at skabe den nationalpark, som loven lægger op til, som formålsparagraffen i bekendtgørelsen tilsiger og som den danske befolkning og det internationale publikum forventer.

Ifølge lov om nationalparker skal udviklingen af en nationalpark baseres på frivillighed og fremmes ved økonomiske incitamenter i form af f.eks. tilskud til særlige driftsformer, jordfordeling og erhvervelser. Derfor er det afgørende, at der tilføres tilstrækkelige midler til nationalparken. Der er f.eks. behov for at udvikle særlige tilskudsordninger, som det blev anbefalet af Wilhjelmudvalget. Det er endvidere helt afgørende, at lovens mulighed for at regulere planlægningen udnyttes.

Når vi om en årrække kikker på Nationalpark Thy, så skulle vi meget gerne kunne se forskel på landskab og natur henholdsvis indenfor og udenfor nationalparken. Danmarks Naturfredningsforening har en vision om en Nationalpark i Thy, der præges af intentionerne i IUCN's kriterier for nationalparker, med store vidder, store ubrudte klithedflader i et bånd langs med kysten fra syd til nord og med glidende overgange til gradvist mere naturprægede plantagearealer indenfor. En nationalpark, hvor den stedlige landbrugsvirksomhed støtter op om parkens formål, og produktionen er så ekstensiv, at den medvirker til pleje af bl. a. strandenge, ferske enge og overdrev samt ikke belaster de næringsstoffølsomme naturtyper. Landskaber, som visuelt fremtræder uden nye større tekniske anlæg, master, siloer, skorstene, vindmøller, skæmmende spredt bebyggelse, ridehaller og gylletanke. En nationalpark, hvor byggeriets udformning og materialevalg tager hensyn til landskab og kulturhistorie. En nationalpark, hvor der er så få vejanlæg som muligt, og hvor kunstig belysning er begrænset, lav og afskærmet.

Formålsparagraffen i udkastet til bekendtgørelse støtter op om denne vision!

Planlægning

Der er i nationalparkloven med god grund lagt op til, at bekendtgørelsen for de enkelte nationalparker indeholder rammer for planlægningen efter planloven for at opfylde formål og målsætning for nationalparken.

Efter bemærkningerne til lovforslaget skal disse rammer fastsættes med udgangspunkt i den gældende regionplan - her specifikt Regionplan 2005 for Viborg Amt. Denne hjemmel er overhovedet ikke udnyttet.

Det er helt uacceptabelt, hvis Nationalpark Thy fremover risikerer at blive meget svagere beskyttet gennem bekendtgørelsen, end områder er i dag er gennem Regionplan 2005.

Målsætninger

Der skal i en nationalpark være klare målsætninger for naturen, og helst ser Danmarks Naturfredningsforening konkrete målsætninger.

I udkastet til bekendtgørelse for Nationalpark Thy, er målsætningsafsnittet holdt i generelle vendinger, som meget let kan gradbøjes.

Dermed bliver de reelle målsætninger udskudt til den kommende nationalparkplan, som er et svagere redskab end bekendtgørelsen. Målsætningsafsnittet i bekendtgørelsen mangler desværre også klare anvisninger på, hvordan der skal følges op på det gode formålsafsnit. Der savnes også målsætning for beskyttelse mod byggeri, anlæg m.v., der sammen med rammer for planlægningen kan forhindre, at den generelle udvikling over tid kommer til at svække de aktuelle visioner for en Nationalpark Thy.

Overvågning

Målsætningerne for en nationalpark skal efter Danmarks Naturfredningsforenings vurdering følges af en overvågning af naturens tilstand i området.

Denne for hele nationalparken specifikke overvågning skal række udover den minimumsløsning, som Danmark aktuelt har valgt for Natura 2000 områderne. Nationalparkerne skal betyde et løft for den samlede natur indenfor de udpegede arealer, og for at dette kan følges, er der behov for en helt specifik overvågningspakke.

Bekendtgørelsen lægger reelt kun op til overvågning hvert 6. år gennem NOVANA, og dette dækker kun ca. halvdelen af nationalparken. I realiteten har man således ikke nogen mulighed for at følge, hvordan det går med at opfylde hovedformålet med nationalparkerne, nemlig at der sker en koordineret og langsigtet udvikling af beskyttelsesværdierne.

Naturovervågning er derfor afgørende for at kunne justere på nationalparkplanen og virkemidlerne for at få den nationalpark, som man ønsker.

Derfor bør der efter Danmarks Naturfredningsforenings vurdering laves et særligt program for naturovervågning, der skal kunne danne grundlag for evalueringen af nationalparkplanen.

Der er således behov for et langt mere finmasket netværk af målepunkter, der både dækker arealer indenfor og udenfor de nuværende Natura 2000 områder.

Nationalparkens afgrænsning

Danmarks Naturfredningsforening mener, at en Nationalpark Thy på længere sigt meget gerne må vokse og medtage større arealer end de på kortbilaget til udkastet til bekendtgørelse. DN har forståelse for, at forslaget til afgrænsning i udkastet til bekendtgørelsen er et resultat af en proces, hvor Danmarks Naturfredningsforening også har medvirket.

Men det aktuelle forslag til afgrænsning bør efter Danmarks Naturfredningsforenings vurdering allerede fra nationalparkens start være koordineret med Danmarks internationale forpligtelser, når det gælder naturbeskyttelse i Natura 2000 områder. Derfor lægger DN fra starten af meget vægt på, at Natura 2000 områder, som helt overvejende indgår i nationalparker, skal medtages i deres helhed.

Konkrete bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse

Afgrænsning

§ 1, stk.2 (kortbilag 1)

Forslag: Ud fra en overordnet vurdering mener Danmarks Naturfredningsforening: At alle delområder inden for det danske område nr. 24 under Natura 2000 skal medtages inden for nationalparkens afgrænsning. Det drejer sig bl. a. om de i forslaget aktuelt afskårne, mindre arealer nord for Tved Plantage samt øst og sydøst for Nors Sø.

BEGRUNDELSEN er, at Danmarks Naturfredningsforening finder det principielt forkert at udelade mindre dele af Natura 2000 område nr. 24, når den øvrige del af dette Natura 2000 område – samt alle landområder i de øvrige, og mere sydligt beliggende Natura 2000 områder i nationalparken i deres helhed indgår i afgrænsningen på kortbilag 1.

Ud fra landskabs- og naturmæssige forhold samt hensynet til en ensartet forvaltning af internationale beskyttelsesområder mener DN, at det både er administrativt uhensigtsmæssigt og internationalt angribeligt at afsnøre de pågældende arealer fra nationalparken.

Eftersom reglerne for beskyttelse inden for Natura 2000 områder aktuelt er stærkere end dem, der gælder for nationalparken, så forekommer det uforståeligt, at arealerne ikke er med i forslaget til nationalparken. Sagt med andre ord er de pågældende lodsejere allerede i dag mere forpligtet, end de vil være under en nationalpark. Tilsvarende kan det internationalt kritiseres, at de evt. fraskårne dele af internationale beskyttelsesområder beskyttelsesmæssig behandles negativt, idet de går glip af de potentielle ekstra midler til en gunstig naturudvikling, som nationalparken muliggør.

Formål

§ 2, pkt. 1: Nedenfor er Danmarks Naturfredningsforenings forslag til ændring fremhævet med **fede** typer:

*” at bevare, styrke og udvikle naturen, dens kontinuitet, sammenhæng og frie udvikling, især for de **nationalt og internationalt betydningsfulde** klit-, klithedelandskaber **og næringsfattige søer og vådområder,**”*

BEGRUNDELSEN for den første ændring er en sproglig præcisering, som følger lov om nationalparker § 1 pkt. 1.

BEGRUNDELSEN for den anden ændring er, at områdets næringsfattige og rene søer samt andre vådområder (varierende mellem fire dybe karstsøer og mange lavvandede lobeliasøer samt forskellige typer af kær) er både nationalt og internationalt enestående.

§ 2, pkt. 5: Nedenfor er Danmarks Naturfredningsforenings forslag til ændring fremhævet med **fede** typer:

*”at styrke **forskning, undervisning, naturvejledning og formidling af de natur- og kulturhistoriske værdier, samt overvågning af naturværdierne og**”*

BEGRUNDELSEN er, at forskning samt en løbende overvågning af naturens udvikling i nationalparken er væsentlig. Forskning er direkte nævnt i formålsparagraffen i loven om nationalparker, og behovet for overvågningsmæssigt løbende at have fingeren på pulsen i naturen i nationalparker er beskrevet i lovens bemærkninger.

Målsætninger for nationalparkens udvikling

§ 3, pkt. 3: Nedenfor er Danmarks Naturfredningsforenings forslag til ændring fremhævet med **fede** typer:

"Omlægning af klitplantagerne til naturnært drevne skove, domineret af naturligt hjemmehørende arter og præget af store bestande af kronvildt, skal ske med særlig fokus på styrkelsen af naturværdierne."

BEGRUNDELSEN er, at Danmarks Naturfredningsforening ønsker at fremhæve betydningen af de naturligt hjemmehørende arter, da plantagerne i Thy aktuelt er særdeles domineret af udenlandske og fremmede arter træer og buske.

Desuden vil Danmarks Naturfredningsforening fremhæve betydningen af kronvildt, da græsningsprægede skove (med f. eks. 1 krondyr pr. 10 ha levested) rummer en langt større og mere naturlig biodiversitet end skove, hvor hjortevildtbestanden er holdt nede.

Større bestande af hjortevildt, end der aktuelt er i Thy, vil også rumme større oplevelser for publikum samt indebære en væsentlig og varig, naturlig afgræsning af lysninger, overdrev og hedeflader i inden for nationalparken.

§ 3, pkt. 4: Nedenfor er Danmarks Naturfredningsforenings forslag til ændring fremhævet med **fede** typer:

*"Nationalparkens landskabelige værdier som **stenalderkystskrænter og andre geologiske formationer og forekomster skal synliggøres og bevares,**"*

BEGRUNDELSEN for den første ændring er, at Danmarks Naturfredningsforening af flere årsager ønsker, at stenalderkystskrænterne en del steder i højere grad igen skal kunne opleves i landskabet.

Stenalderkystskrænterne er i dag flere steder sløret af træbevoksninger, og fremtræder dermed ikke som de markante geologiske og landskabelige formationer, som de i Thy har været i årtusinder og indtil for godt hundrede år siden.

Stenalderkystskrænterne rummer foruden spektakulære landskabelige værdier også som følge af deres jordbund og lokalklima interessante voksesteder for naturligt hjemmehørende arter af planter, hvoraf flere er sjældne og truede her i landet.

De lysåbne skrænters betydning som græsningsarealer med et naturligt mineraltilskud til den vilde fauna har særlig betydning i de ellers ofte magre egne.

De lysåbne stenalderkystskrænter bidrager således betydeligt både til nationalparkens landskabsæstetik og til biodiversitet.

BEGRUNDELSEN for den anden ændring er, at den foreslåede formulering forekommer mere logisk og sproglig korrekt.

Planlægningszoner

Danmarks Naturfredningsforening er tilhænger af etablering af zoneopdeling i nationalparker. Den i udkastet foreslåede zoneopdeling har imidlertid ikke baggrund i planmæssige overvejelser, men kun i områdets forskellige beskyttelseskategorier og naturtyper. Det foreslås derfor at zoneopdelingen udelades, og i stedet fastlægges på grundlag af en kommende nationalparkplan.

Som en konsekvens heraf foreslås det, at afsnittet om kommune og lokalplanlægning bliver til § 4, og at §§ 5 og 6 udgår.

Kommune- og lokalplanlægning

Nedenstående tekst med **fed** er Danmarks Naturfredningsforenings forslag til nye planlægningsbestemmelser, som erstatter de aktuelle §§ 4-6.

§ 4 Naturværdierne og de kulturhistoriske, biologiske og landskabelige værdier i området skal beskyttes. Beskyttelseshensynet skal gå forud for andre interesser.

Stk.2 Der må ikke planlægges for byggeri og anlæg, herunder bolig- og erhvervsbyggeri, vindmøller, campingpladser, feriehoteller, forlystelsesparker og -anlæg samt losse- og deponeringspladser.

Stk.3 Skov- og naturstyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse for stk. 2. hvis det kan ske uden at komme i modstrid med stk. 1.

BEGRUNDELSEN er, at de her foreslåede bestemmelser i § 4 er udformet med udgangspunkt i Regionplan 2005 for Viborg Amt, som fra 1.1.2007 midlertidigt har status af landsplandirektiv. Hele området for nationalpark Thy er i regionplanen udlagt som særligt beskyttelsesområde, med meget restriktive anvendelsesmuligheder.

Danmarks Naturfredningsforening anser der for helt afgørende, at der ikke indenfor Nationalpark Thy planlægges for nyt byggeri og anlæg. De eksisterende mindre bysamfund er ikke medtaget i nationalparken, og de har ved afgrænsningen fået udvidelsesmuligheder.

Bestemmelserne forhindrer ikke opførelsen af landbrugsbyggeri eller anlæg, der ikke forudsætter lokalplanlægning.

Nationalparkfond Thy

Ad § 8

Danmarks Naturfredningsforening er enig i, at nationalparkbestyrelsen ifølge bemærkningerne til loven om nationalparker og informationsmaterialet til denne høring skal afspejle både benyttelses- og beskyttelsesinteresser.

Men af bemærkningerne til loven fremgår også, at der skal tilstræbes en balance mellem disse interesser.

I det aktuelle forslag til Nationalpark Thy er der en ganske klar overvægt af benyttelsesinteresser i den foreslåede bestyrelse. Da hovedformålet med nationalparker er at give naturen et løft, så skal repræsentanter for naturens beskyttelsesinteresser på nationalt plan efter Danmarks Naturfredningsforenings mening have en mere rimelig repræsentation i fondsbestyrelsen i forhold til de øvrige interesser.

Forslag

Følgende sammensætning af fondsbestyrelsen er Danmarks Naturfredningsforenings forslag (ændringer i forhold til Informations- og debathæftets forslag er fremhævet med **fed** typer):

- Danmarks Naturfredningsforening
- Friluftsrådet
- VisitDenmark
- Landbruget
- Thisted Kommune
- Skov- og Naturstyrelsen i Thy
- Museet for Thy og Vester Hanherred
- Thy Erhvervsråd - **udgår**
- Netværk af aktive kystbyer - **udgår**
- **Dansk Ornitologisk Forening**
- **Danmarks Jægerforbund samt**
- **To** medlemmer valgt af nationalparkrådet

BEGRUNDELSEN er, at Dansk Ornitologisk Forening er en væsentlig, demokratisk opbygget og landsdækkende naturbeskyttelsesforening, som kan medvirke til både at formidle om, overvåge og sikre de nationalt betydningsfulde fugleinteresser i området.

Danmarks Jægerforbund er tilsvarende en demokratisk fungerende og landsdækkende, grøn organisation, der varetager både benyttelsesinteresser og beskyttelsesinteresser. Med den betydning jagt og vildtpleje har i og omkring nationalparken, er det for Danmarks Naturfredningsforening væsentligt, at denne landsorganisation er repræsenteret i bestyrelsen.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings vurdering, at Thisted Kommune vil kunne varetage de interesser, der måtte skulle varetages af Thy Erhvervsråd samt Netværket af aktive Kystbyer.

Danmarks Naturfredningsforening foreslår (med hjemmel i nationalparkloven), at der fra nationalparkrådet i stedet for 1 (som foreslået i debathæftet) kan vælges 2 medlemmer til fondsbestyrelsen.

I den forbindelse bemærker Danmarks Naturfredningsforening, at der findes en lokal, grøn organisation, Biologisk Forening for Nordvestjylland (BFN), som fortjener opmærksomhed.

Ad §§ 9 – 14

Danmarks Naturfredningsforening har vi ingen bemærkninger, bestemmelserne følger i overvejende omfang af loven om nationalparker.

Med venlig hilsen

René La Cour Sell

Direktør